

7/12/2015

Persbericht

////////////////////////////////////
Naar een Vlaamse visie op de Justitiehuizen

**Justitiehuizen en Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht nu Vlaamse
bevoegdheid**

////////////////////////////////////

Sinds 1 juli 2014 is Vlaanderen bevoegd voor de organisatie, de werking en de opdrachten van de Justitiehuizen en het elektronisch toezicht. Sinds 1 januari 2015 zijn ook het budget en personeel overgeheveld. Door deze overheveling moeten de Justitiehuizen wettelijk verankerd worden in een Vlaamse context. Dit biedt de kans om de kerntaken en de visie te herdefiniëren.

Met een Vlaams decreet Justitiehuizen kan de Vlaamse overheid eigen accenten leggen in de samenwerking tussen welzijn en justitie. In dit decreet zullen de krachtlijnen van een Vlaams beleid over de Justitiehuizen en elektronisch toezicht worden opgenomen.

Op de weg naar een nieuw decreet werden onder andere magistraten, hulp- en dienstverlening, experts en eigen medewerkers bevraagd over de toekomst van de Justitiehuizen. De resultaten worden vandaag, 7 december, voorgesteld tijdens een conferentie Justitiehuizen, in aanwezigheid van de verschillende partners, stakeholders en eigen medewerkers. Deze conferentie is een mijlpaal op de weg naar het decreet Justitiehuizen, dat in de loop van 2016 verder vorm zal krijgen.

De Justitiehuizen staan in voor de informatieverstrekking aan slachtoffers en burgers. Ze begeleiden en justitiabelen¹ in opdracht van de rechterlijke machten houden toezicht op het naleven van voorwaarden. Ze rapporteren dit aan de justitiële instanties.

Conferentie

“Met de inkanteling van de bevoegdheden van de Justitiehuizen in het Vlaamse welzijnsbeleid staan we voor een grote en belangrijke uitdaging: het verder ontwikkelen van een welzijnsgerichte justitie. De Justitiehuizen hebben hierin hun taak. Dit vraagt een doorgedreven overleg met de magistratuur, de hulpverlening, experts en wetenschappers. De resultaten van de conferentie Justitiehuizen zijn de eerste bouwstenen voor een nieuwe Vlaamse regelgeving”, zegt Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Bevraging van de sector

¹ Een justitiabele is elke burger die in contact komt met justitie, als slachtoffer, of als dader, of in elke andere hoedanigheid, zoals bijvoorbeeld in het kader van een (echt)scheiding

In de aanloop naar deze conferentie werden de stakeholders, de partners en de eigen medewerkers bevraagd over 4 thema's: rollen en taken van de Justitiehuizen, de samenwerking met de opdrachtgevers, de samenwerking met de hulp- en dienstverlening en gegevensdeling. De resultaten worden op de conferentie toegelicht, gevolgd door een eerste reflectie uit wetenschappelijke hoek.

Zo'n uitgebreide bevraging van alle partners zorgt voor betrokkenheid en een draagvlak bij de verschillende actoren, zoals magistratuur en hulpverlening – elk met verschillende belangen. Ze worden op die manier betrokken in de samenwerking met de Justitiehuizen.

Belang van de Justitiehuizen

“Het maatschappelijk belang van de Justitiehuizen kan moeilijk onderschat worden”, zegt Hans Dominicus, afdelingshoofd van de Justitiehuizen. “Er wordt gewerkt in een kader dat verre van evident is. We werken met mensen. Mensen in conflict, mensen in crisis, mensen in nood, mensen die een straf moeten ondergaan, mensen die nadeel werden berokkend of slachtoffer werden. Complexe situaties die geen gemakkelijksoplossing vragen maar diepgang en efficiëntie. Ik ben ervan overtuigd dat onze diensten en onze ervaren medewerkers hierin een doorslaggevende rol spelen, samen met een veelheid van partners. De finale ambitie van de huidige doorstart is een betere overheidsreclassering ten dienste van zowel de maatschappij, het slachtoffer als de dader.”

Medewerkers van de Justitiehuizen

De speerpunten in het betoog van de medewerkers zijn:

- Streven naar een veiligere samenleving, door de in te werken op achterliggende problemen op diverse levensdomeinen.
- De positie en de taak van de justitieassistent is uniek. Hij is een actieve bruggenbouwer tussen de justitiële wereld en de wereld van welzijn en hulpverlening. Hij combineert controle en begeleiding. Hij werkt op het tempo en op maat van de cliënt.
- Hij werkt in uitvoering van een opdracht van justitie.
- Er is aandacht voor innovatie in de aanpak.

“We moeten inspelen op wijzigende situaties en omstandigheden”, zegt Karine Moykens, secretaris-generaal van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. “Die kunnen op de maatschappij georiënteerd zijn zoals radicalisering, of regelgevend gestuurd zoals de autonome straffen elektronisch toezicht en probatie. Daarom moeten we durven nadenken over onze kerntaken.. Een meer welzijnsgerichte invulling van justitie vereist keuzes in aanpak, prioriteiten en zoeken naar synergie. Criminaliteit komt vaak voort uit *onwelzijn*, veroorzaakt vaak *onwelzijn* of brengt *onwelzijn* aan het licht. We hebben de maatschappelijke plicht om onze krachten te bundelen.”

Bevraging van de magistratuur en de partners

De magistratuur heeft vertrouwen in de hulpverlening en respecteert hun beroepsgeheim maar er moet nog een weg afgelegd worden in de complementaire samenwerking tussen justitie en hulpverlening. De Justitiehuizen moeten hierin een faciliterende rol spelen.

Voor de hulpverleners en de partners in het kader van de alternatieve gerechtelijke maatregelen is duidelijke taakafbakening voor de justitieassistent van belang. Zij zien in de figuur van de justitieassistent een justitiële casemanager, iemand die een proces begeleidt. Andere belangrijke aspecten van de taak zijn de brugfunctie, toeleider en coördinator van het netwerk aan hulpverleners die rond een persoon verzameld zijn. Toch vinden de hulpverleners ook dat ze de autonomie moeten kunnen behouden, en dat ze de samenwerking met bijvoorbeeld een veroordeelde kunnen beëindigen als er geen meerwaarde meer is. Het verschil met de justitiehuizen is dat de hulpverlener werkt aan welzijnsproblemen waarvan een veiligere samenleving het gevolg is, in tegenstelling tot de justitieassistenten die het hun hoofdtaak vinden te werken aan een veiligere samenleving.

Beide groepen pleiten voor een duidelijk kader voor gegevensdeling tussen justitieassistent en de magistraat die de straf oplegt enerzijds en tussen justitieassistent en de hulpverlener anderzijds.

Cijfers

In de Vlaamse justitiehuizen werken zo'n 600 medewerkers.

In 2014 zijn er 29 625 nieuwe opdrachten binnen gekomen in de Vlaamse Justitiehuizen. In 2015 zijn tot op 15 november 2015 al 24 400 nieuwe dossiers binnengekomen. Dit gaat over enquêtes, begeleidingen, opvolgingen, sociale onderzoeken op vraag van de familierechtbank en vattingen van slachtofferonthaal.²

Op 15 november waren er in de Vlaamse Justitiehuizen 27 043 lopende mandaten (23 450 strafrechtelijke begeleidingen, enquêtes en sociale onderzoeken, en ook nog eens 3593 actieve vattingen in het kader van slachtofferonthaal³).

Justitiehuizen

De Justitiehuizen behartigen op dit moment tal van opdrachten. Zij volgen de alternatieve straffen op en houden toezicht op de uitvoering van onder andere voorwaardelijke invrijheidstelling, probatie, elektronisch toezicht, maar ook bemiddeling in strafzaken en internering. Zij zien ook toe op een correcte uitvoering van de werkstraf en zoeken de nodige plaatsen waar werkstraffen kunnen worden uitgevoerd. Deze taken doen zij in opdracht van magistraten die deze straffen en maatregelen uitspreken.

Daarnaast kunnen slachtoffers bij de dienst slachtofferonthaal terecht zodat zij de nodige aandacht krijgen tijdens de hele gerechtelijke procedure (vanaf de indiening van de klacht tot de strafuitvoering) en zodat zij hun rechten kunnen doen gelden. Tenslotte kunnen burgers de rechter vragen een oplossing te zoeken wanneer ze een conflict hebben dat verband houdt met bijvoorbeeld de verblijfsregeling van de kinderen of de uitoefening van het ouderlijk gezag. De rechter vraagt aan de justitieassistent om een sociaal onderzoek uit te voeren bij de gezinsleden.

Alle burgers kunnen bij de Justitiehuizen terecht voor juridische informatie of advies, bij een eerste gratis gesprek met een advocaat of met specifieke vragen over een strafrechtelijke procedure.

Voor meer informatie over de opdrachten van de justitiehuizen kan u terecht op

www.justitiehuizen.be.

Contact

Liesbeth Wyseur, Woordvoerder Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

0473 81 21 74

liesbeth.wyseur@wvg.vlaanderen.be

² Zonder de eerstelijnsopdrachten

³ Een actieve vassing is een vassing waarin er een tussenkomst (interventie) is geweest van de dienst slachtofferonthaal tijdens de afgelopen 3 maanden.